

מבוא

א. כללי

ב. ממצאים עיקריים

ג. הגדרות והסברים

ד. מקורות

א. כללי

הפרסום כולל נתונים פיזיים וכספיים.

הנתונים בפרסום מוצגים על פי הגדרת הרשות בסוף שנת 2005. בחלקו הראשון של הפרסום מוצגים בלוחות נתונים עיקריים, מסכמים והשוואתיים לכל הרשויות. בשונה משנים קודמות הפרסום אינו כולל תרשימים ומפות.

בחלקו השני של הפרסום מוצגים נתונים ברמת הרשות המקומית, המאפשרים לבנות את פרופיל הרשות. חלק זה של הפרסום נפתח בנתונים מסכמים לפי מעמד מוניציפלי: כלל ארצי, עירוני, מועצות מקומיות ומועצות אזוריות, וממשיך בנתונים לכל אחת מהרשויות.

ב. ממצאים עיקריים

בשנת 2005 היו בישראל 251 רשויות מקומיות (למעט שתי מועצות מקומיות תעשייתיות: רמת חובב ומגדל תפן), מהן 72 עירויות, 125 מועצות מקומיות ו-54 מועצות אזוריות. האוכלוסייה הממוצעת בשנה זו מנתה 6,990.7 אלף תושבים. כ-76 אחוז מהם התגוררו בתחומי העירויות, כ-15 אחוז במועצות מקומיות, וכ-9 אחוזים במועצות אזוריות. חלקה של האוכלוסייה המתגוררת בתחומי העירויות הלך וגדל מ-59 אחוז (ב-20 עירויות) בשנת 1951, ל-67 אחוז (ב-29 עירויות) בשנת 1970, וכאמור, ל-76 אחוז (ב-72 עירויות) בשנת 2005.

דמוגרפיה

אחוז גידול האוכלוסייה

שיעור הגידול הכולל של האוכלוסייה בשנת 2005 (1.8 אחוזים) היה זהה לזה שבשנת 2004.

שיעור גידול, 2005

הגידול השלילי הגבוה ביותר			הגידול החיובי הגבוה ביותר		
אחוז גידול לעומת 2004	אוכלוסייה באלפים 2005	רשות מקומית	אחוז גידול לעומת 2004	אוכלוסייה באלפים 2005	רשות מקומית
-1.1	37.6	קריית ים	13.0	25.5	אלעד
-0.8	23.3	ערד	11.3	30.5	מודיעין עילית
-0.6	33.5	דימונה	10.0	10.1	מועצה אזורית חוף אשקלון

* רשויות שבהן מעל 10,000 תושבים.

באלעד ובמודיעין עילית נרשם שיעור הגידול הגבוה ביותר בשנת 2005.

ריבוי טבעי

שיעור הריבוי הטבעי הכלל ארצי, 15.1 לאלף תושבים, ירד בהשוואה לשנת 2004 (15.8).

שיעור ריבוי טבעי לאלף תושבים, 2005

רשויות לא-יהודיות		רשויות יהודיות	
שיעור ריבוי טבעי	רשות מקומית	שיעור ריבוי טבעי	רשות מקומית
השיעור הגבוה ביותר			
47.5	לקיה	67.5	מודיעין עילית
45.2	שגב-שלום	64.2	אלעד
44.3	תל שבע	55.1	ביתר עילית
44.1	חורה	37.1	מועצה אזורית מטה בנימין
השיעור הנמוך ביותר			
8.0	פסוטה	-10.3	אפעל
12.3	כפר כמא	-2.8	כפר שמריהו
12.4	ראמה	-0.2	קריית ים
13.2	מעיליא	1.4	בני עיי"ש

שיעור גבוה של ריבוי טבעי נמצא בעיקר ברשויות מקומיות יהודיות בעלות צביון חרדי וברשויות מקומיות לא-יהודיות.

מאזן הגירה פנימית

בשנת 2005 ירד היקף ההגירה הפנימית ב-10.1 אחוזים ועמד על 233,805 נכנסים/יוצאים.

מאזן הגירה פנימית*, שיעור לאלף תושבים, 2005

השיעור השלילי הגבוה ביותר		השיעור החיובי הגבוה ביותר	
תושבים	רשות מקומית	תושבים	רשות מקומית
-45.5	מצפה רמון	81.1	מועצה אזורית חוף אשקלון**
-41.7	אלקנה	74.8	הר אדר
-32.1	ירוחם	61.9	מודיעין-מכבים-רעות

* ברשויות שבהן מעל 2,000 תושבים.

** שיעור מאזן הגירה חיובי גבוה במועצה אזורית חוף אשקלון נובע מקליטת תושבים שפונו מחבל עזה במסגרת חוק יישום תכנית ההתנתקות התשס"ה-2005.

בשתי ערים, ירושלים וחיפה, נמשכה מגמת ההגירה השלילית שהחלה בשנת 2001. בשנת 2005 שיעור מאזן ההגירה, לאלף תושבים, בירושלים היה -8.2 ובחיפה -8.8.

מקבלי דמי אבטלה

השיעורים הגבוהים ביותר של מקבלי דמי אבטלה לאלף תושבים נרשמו ברשויות מעלה אפרים, יאנוח-גית, אור עקיבא, בית שאן, כרמיאל, נצרת עילית, מעלות-תרשיחא וקריית גת (14.5-21.1).

מקבלי קצבאות ילדים

ילדים מקבלי קצבאות ילדים, 2005 – אחוז שינוי לעומת 2004

הגידול השלילי הגבוה ביותר		הגידול החיובי הגבוה ביותר	
אחוז גידול	רשות מקומית	אחוז גידול	רשות מקומית
-5.3	מועצה אזורית תמר	39.2	בית אריה
-4.0	מועצה אזורית מטה אשר	26.8	אלעד
-3.8	קריית יערים	14.0	מודיעין עילית

מקבלי קצבאות ילדים בכלל המשפחות ובמשפחות עם 5 ילדים ויותר*, 2005

מועצות מקומיות - האחוז הגבוה ביותר			עיריות - האחוז הגבוה ביותר		
אחוז ילדים במשפחות בנות 5 ילדים ויותר	ילדים – סך הכל מקבלי קצבאות	רשות מקומית	אחוז ילדים במשפחות בנות 5 ילדים ויותר	ילדים – סך הכל מקבלי קצבאות	רשות מקומית
71.8	5,733	ערעה-בנגב	64.4	24,413	רהט
69.8	3,122	שגב-שלום	62.7	15,826	ביתר עילית
69.2	5,581	חורה	56.2	68,305	בני ברק
67.0	8,245	תל שבע	40.5	282,911	ירושלים
64.6	3,442	לקיה	40.4	31,385	בית שמש

* מיון לפי מקבלי קצבאות ילדים, אחוז ילדים במשפחות בנות 5 ילדים ויותר מסך כל הילדים.

בממוצע ארצי, אחוז הילדים במשפחות בנות 5 ילדים ויותר מסך כל הילדים מקבלי קצבאות, עמד בשנת 2005 על 21.4%, ירידה קלה בהשוואה לשנת 2004 (21.7%).

אחוז גבוה של ילדים מקבלי קצבאות-ילדים במשפחות גדולות נמצא ברשויות עם אוכלוסייה בעלת אופי דתי חרדי, וברשויות עם אוכלוסייה בדווית.

מקבלי גמלת הבטחת הכנסה

שיעור מקבלי גמלת הבטחת הכנסה ירד ב-2005 והסתכם ב-65.4 נפש לאלף תושבים. כפר שמריהו, הר אדר, כוכב יאיר, בית אריה, סביון, אלקנה, אפעל ושוהם נמנו עם הרשויות שבהן שיעור מקבלי גמלת הבטחת הכנסה לאלף תושבים הוא בין הנמוכים (0.0-1.2 בכל אחת מהן). ואילו תל שבע, כסיפה, לקיה, חורה ורהט נמנו עם הרשויות שבהן שיעור מקבלי גמלת הבטחת הכנסה לאלף תושבים הוא בין הגבוהים (284.8-345.2 בכל אחת מרשויות אלה).

מבוטחים בקופות חולים

התפלגות מבוטחים בקופות חולים, 2005

אחוזים

קופת חולים				סך הכל	רשות מקומית
לאומית	מאוחדת	מכבי	כללית		
9.9	12.1	24.1	53.9	100.0	כלל ארצי
רשויות עם האחוז הגבוה ביותר של מבוטחים בקופת חולים כללית					
0.4	0.0	0.2	99.5	100.0	טובה-זנגרייה
0.2	0.8	0.4	98.6	100.0	שבלי אום-אל גנם
0.4	0.2	0.8	98.5	100.0	שגב-שלום
רשויות עם האחוז הנמוך ביותר של מבוטחים בקופת חולים כללית					
2.3	47.5	40.4	9.8	100.0	קריית יערים
37.3	46.9	4.1	11.7	100.0	ביתר עילית
9.2	74.7	3.9	12.1	100.0	קריית ארבע

ברשויות הערביות קופת חולים כללית שומרת על חלקה היחסי הגבוה.

צריכת מים למגורים

הרשויות שבהן צריכת המים הגבוהה ביותר הן מועצות מקומיות בעלות רמה חברתית-כלכלית גבוהה. הרשויות שבהן נמצאה הצריכה הנמוכה ביותר הן מועצות מקומיות לא-יהודיות.

צריכת מים למגורים בעיריות ובמועצות מקומיות, 2005

הצריכה הגבוהה ביותר		הצריכה הנמוכה ביותר	
רשות מקומית	מ"ק לנפש	רשות מקומית	מ"ק לנפש
סביון	420.5	בועיינה-נוג'ידאת	27.7
כפר שמריהו	231.5	תל שבע	34.1
עומר	135.2	ערערה בנגב	35.0
ראש פינה	125.9	זרזיר	35.2

צריכת המים למגורים לנפש ברשות המקומית שבה הצריכה הגבוהה ביותר, גדולה פי 15 מהצריכה לנפש ברשות המקומית שבה הצריכה הנמוכה ביותר.

פסולת מוצקה ביתית, מסחרית וגזם¹

פסולת ליום לתושב (קילוגרם לנפש) עמדה בשנת 2005 על 1.6 ברמה הכלל ארצית. מבין העירויות נרשמו כמויות הפסולת הגבוהות ביותר באילת (3.5 ק"ג לנפש), אור יהודה (3.0) טבריה (2.7) ותל אביב (2.7), והכמויות הנמוכות ביותר נרשמו ברהט (0.3), טייבה ואריאל (1.0).

מבין המועצות המקומיות הכמויות הגבוהות ביותר נרשמו בכפר שמריהו (5.3) וסביון (4.4), והכמויות הנמוכות ביותר נרשמו בפרדס חנה-כרכור (0.1) וערעה בנגב (0.4).

העירויות שבהן כמות הפסולת לתושב היא הגבוהה ביותר הן עירויות שבהן היחס בין האוכלוסייה השוהה בהן לאוכלוסייה המתגוררת בהן הוא גבוה, בשל היותן מרכז תיירות (תל אביב, טבריה ואילת).

חינוך

תלמידים בכיתות בחינוך היסודי והעל-יסודי - בשנת הלימודים תשס"ה (2004/05) הפעילה מערכת החינוך היסודי והעל-יסודי 4,355 בתי ספר² ובהם כ-52 אלף כיתות. בכיתות אלו למדו כ-1,390.8 אלף תלמידים. ממוצע התלמידים הארצי עמד על 27 תלמידים לכיתה, בדומה לשנת 2004.

צפיפות נמוכה של תלמידים לכיתה נמצאה במועצה אזורית מגילות ים-המלח, מגדל, יסוד המעלה, עמנואל, ותמר (בין 10 ל-14 תלמידים לכיתה בכל אחת מהן). לעומת זאת, **צפיפות גבוהה** נרשמה בריינה, להבים, שוהם, לקיה, ועומר (כ-34 תלמידים לכיתה בכל אחת מרשויות מקומיות אלו).

אחוז הזכאים לתעודת בגרות מסך כל תלמידי כיתות יב - האחוז הכלל ארצי ירד בשנת תשס"ה ל-53.8 אחוז בהשוואה לשנת תשס"ד (55.1 אחוז).

בשנת תשס"ה נרשם אחוז הזכאים הגבוה ביותר בסביון (92.9), מועצה אזורית רמת נגב (82.2), כוכב יאיר (82.0), שוהם (81.5), אפרתה (81.2) ואלפי מנשה (80.6). אחוז הזכאים הנמוך ביותר נרשם בכאוכב אבו אל-היג'א (26.3), שבלי-אום אל-גנם (27.8) וגידידה-מכר (28.0).

בערים הגדולות עמד אחוז הזכאים על 64.9 בחיפה, 61.9 בתל אביב-יפו, 60.9 בראשון לציון, 58.3 באשדוד ו-35.0 בירושלים (חינוך עברי בלבד).

אחוז הזכאים לתעודת בגרות, שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות, מסך כל תלמידי כיתות יב - האחוז הכלל ארצי הגיע בשנת תשס"ה ל-45.7 אחוז לעומת 44.1 אחוז בשנת תשס"ד.

בשנת תשס"ה נרשם האחוז הגבוה ביותר בסביון (90.5), אפרתה (80.6) ומועצה אזורית רמת נגב (80.0). אחוז הזכאים הנמוך ביותר נרשם ביישובים כעביה-טבאש-חגי'אג'רה (16.0), רכסים (18.1) וזרזיר (20.2).

¹ הנתונים המוצגים מתייחסים רק לרשויות שביצעו מדידה בפועל ודווחו ללמ"ס או למשרד להגנת הסביבה. - דירוג הנתונים בוצע עבור 217 רשויות.

- בחישוב הנתון הכלל ארצי ולפי מגזרים שונים (עירויות, מועצות מקומיות ומועצות אזוריות) נכללו גם נתונים זקופים לרשויות שלא התקבלו מהן נתוני מדידה בפועל.

² ספירת בתי ספר לפי דרג חינוך - בית ספר שמתקיימים בו לימודים ביותר מדרג חינוך אחד, לדוגמה חטיבת ביניים ותיכון נספרים פעמיים. הנתונים כוללים חסרי מעמד מוניציפלי.

מועצות אזוריות

במועצות אזוריות התגוררו בסוף שנת 2005 כ-608.9 אלף תושבים ב-969 יישובים. מעל 59.6 אחוז מהתושבים המתגוררים במועצות אזוריות נמצאים במושבים ובקיבוצים.

יישובים במועצות אזוריות, לפי צורת יישוב, 2005

התפלגות האוכלוסייה ב-%	מספר יישובים	צורת יישוב	סמל צורת יישוב
100.0	969	סך הכל	
36.7	402	מושבים (לרבות כפרים שיתופיים)	31
20.0	266	קיבוצים	33
12.7	25	יישובים עירוניים, יהודיים	18
12.4	108	יישובים קהילתיים	37
6.5	62	יישובים כפריים אחרים, יהודיים	35
4.7	31	יישובים כפריים אחרים, לא-יהודיים	45
2.9	40	מושבים שיתופיים	32
2.5	6	יישובים עירוניים, לא-יהודיים	28
1.7	28	יישובים מוסדיים, יהודיים	34
-	1	יישובים מוסדיים, לא-יהודיים	44

אוכלוסייה ביישובים עירוניים, לפי יישוב עירוני ומועצה אזורית, 2005

מועצה אזורית	יישוב עירוני	אוכלוסייה ביישוב	אחוז אוכלוסייה ביישוב מסך כל האוכלוסייה במועצה האזורית
מטה בנימין	כוכב יעקב	4,919	12.9
	עלי	2,420	6.4
	עפרה	2,384	6.3
	חשמונאים	2,225	5.8
	גבע בנימין	2,436	6.4
	כפר אדומים	2,127	5.6
חוף הכרמל	עתלית	4,500	20.4
	קיסריה	4,281	19.4
הגלבע	מוקייבלה	3,041	12.9
	גן נר	2,651	11.2
בוסתן אל-מרג'י	סולם	2,373	35.1
	כפר מצר	2,228	33.0
זבולון	נופית	2,360	22.0
	אבטין	2,155	20.1
עמק חפר	בת חפר	5,292	16.3
עמק לוד	כפר חב"ד	4,678	42.2
שומרון	שערי תקווה	3,709	18.0
מטה יהודה	צור הדסה	3,859	11.2
גוש עציון	אלון שבות	3,291	27.0
שפיר	מרכז שפירא	2,973	33.1
דרום השרון	מתן	3,041	14.6
אפעל	רמת אפעל	2,770	68.1
אל-בטוף	עוזייר	2,526	40.1
גזר	נוף איילון	2,468	12.4
מטה אשר	שיחי' דנון	2,266	13.1
חבל מודיעין	לפיד	2,247	12.9
	נחלים	2,024	11.6
לב השרון	נורדייה	2,078	11.4
	צור משה	2,102	11.5
הגליל התחתון	גבעת אבני	2,087	23.9
עמק זרעאל	שמשית	2,148	7.5

במועצות האזוריות קיימים 31 יישובים עירוניים. מאפייני היישובים העירוניים שונים מאלה של היישובים האחרים במועצה האזורית (לדוגמה: קיבוצים, מושבים, יישובים קהילתיים) ולכן הצרכים המוניציפליים שלהם שונים.

נתוני ביצוע תקציב של הרשויות המקומיות¹

אחוז הכנסות עצמיות מהתקציב הרגיל, 2005

האחוז הנמוך ביותר		האחוז הגבוה ביותר	
אחוז	רשות מקומית	אחוז	רשות מקומית
2.1	מועצה אזורית אבו בסמה	93.2	סביון
12.7	הר חברון	93.1	מועצה אזורית תמר
13.2	לקיה	92.8	כפר שמריהו
15.2	חורה	89.8	ראש פינה
16.5	כעביה-טבאש-חגי'אג'רה	87.6	תל אביב-יפו

רשויות שבהן הכנסות עצמיות גדולות מתאפיינות ברמה חברתית-כלכלית גבוהה או בהכנסות גדולות משירותים מסחריים ביחס לגודל האוכלוסייה. לדוגמה, מועצה אזורית תמר מהווה מרכז תיירותי ותעשייתי, כמו כן היא מתאפיינת בצפיפות נמוכה של האוכלוסייה (ליחידת שטח שיפוט). התמונה הפוכה בנתוני השתתפות הממשלה ביחס להכנסות בתקציב הרגיל.

¹ בשנת 2005 לא התקבלו נתונים עבור מועצה מקומית ג'ולס.

ג. הגדרות והסברים

ג.1. כללי

סמל יישוב: לכל יישוב מבין 1,166 היישובים יש סמל בן ארבע ספרות. מערכת סמלי היישובים נבנתה בעיקר כדי לעזור בפעילות ממוחשבת של מערך מרשם האוכלוסין במשרד הפנים ושל רישומי המען של תושבי המדינה. המערכת היא דינמית ומנוהלת בידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סמל: זהה ל**סמל יישוב** בעיריות ובמועצות מקומיות (בן ארבע ספרות) ואילו במועצות אזוריות ה**סמל** זהה ל**מעמד המוניציפלי** (בן שתי ספרות).

מחוז: המחוזות הוגדרו לפי החלוקה המינהלית הרשמית של מדינת ישראל. על-פי חלוקה זו קיימים בארץ 6 מחוזות.

נוסף על ששת המחוזות של מדינת ישראל ונפותיהם, החל ב-1972 נוספו אזורי יהודה ושומרון וחבל עזה כדי לאפיין את היישובים היהודיים ואוכלוסייתם הנמצאים באזורים אלה. אזורי יהודה ושומרון וחבל עזה הוגדרו לפי החלוקה האדמיניסטרטיבית שהייתה נהוגה במינהל האזרחי.

החל בשנת 2005 אזור חבל עזה ויישוביו ו-4 יישובים בצפון השומרון¹ בוטלו עקב פינוי היישובים במסגרת חוק יישוב תכנית ההתנתקות התשס"ה-2005.

ראו גם: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, *קובץ היישובים בישראל (כולל מיפוי גיאוגרפי) 2003-2005 (int.)*

http://www1.cbs.gov.il/ishuvim/ishuvim_maim.htm

סיווג הרשויות המקומיות

מעמד מוניציפלי

בהתאם להסדרים חוקיים ומינהליים מבחינים בין שלושה סוגי רשויות מקומיות:

1. **עירייה:** רשות מקומית של יישוב אחד בלבד, שקיבל מעמד של עירייה.
2. **מועצה מקומית:** רשות מקומית של יישוב אחד בלבד, שאין לו מעמד של עירייה.
3. **מועצה אזורית:** רשות מקומית הכוללת יישובים כפריים אחדים. לפעמים נכללים בתחומי מועצה אזורית גם יישובים עירוניים. חלק מיישובים עירוניים אלה עשויים לקבל במועד מאוחר יותר מעמד של מועצה מקומית.

נוסף על אלה ישנם 5 יישובים שהם **חסרי מעמד מוניציפלי**, כלומר, נמצאים בשטח שאינו שייך לרשות מוניציפלית (מקווה ישראל, נווה אבות, ראס עלי, רביד ושני).

דת רוב האוכלוסייה ברשות המקומית - הרשויות המקומיות נחלקות ל"רשויות יהודיות" ול"רשויות לא-יהודיות" בהתאם לרוב האוכלוסייה ברשות המקומית. בדרך כלל יש ברשויות המקומיות רוב מוחלט ליהודים או לערבים.

¹ רשימת היישובים שבוטלו בעקבות חוק יישוב תכנית ההתנתקות 2005: יישובי חבל עזה: אלי סיני; בדולח; בני עצמון; גדיד; דוגית; גן אור; גני טל; כפר דרום; מורג; נווה דקלים; ניסנית; נצר חזני; נצרים; פאת שדה; קטיף; רפיח ים; שליו. יישובי צפון השומרון: גנים; חומש; כדים; שא נור.

סיווגי היישובים

יישוב: מקום מאוכלס בקביעות, המקיים תנאים אלה:

1. גרים בו בקביעות 40 בוגרים או יותר.
2. בעל מינהל עצמי.
3. אינו נמצא בתחום המוניציפלי של יישוב אחר.
4. מוסדות התכנון אישרו את הקמתו.

צורת יישוב: צורת היישוב נקבעת, ככל האפשר, לפי המצב בפועל ולפי ההגדרות שלהלן. אין בקביעה זו כדי להשליך על מעמדו של יישוב על-פי דין.

היישובים נחלקים לשתי קבוצות עיקריות: יישובים עירוניים ויישובים כפריים. ההבחנה ביניהם מבוססת על גודל היישוב.

א. **יישובים עירוניים:** מונים 2,000 תושבים ויותר, ומסווגים לקבוצות לפי גודלם.

ב. **יישובים כפריים:** מונים פחות מ-2,000 תושבים, ומסווגים לפי צורות יישוב אלה:

מושב (לרבות כפר שיתופי¹) – יישוב כפרי, המאורגן כאגודה שיתופית, ויש לו זכות לנחלות חקלאיות (לפי משמעות מונח זה במינהל מקרקעי ישראל). זהו יישוב של יחידות משפחתיות, אשר כל אחת מהן היא יישות כלכלית עצמאית. חלק מהייצור ומהמינהל הכלכלי הוא בידי האגודה השיתופית, ורמת השיתוף נקבעת על-ידי התושבים.

מושב שיתופי – יישוב כפרי שיתופי, שבו הייצור והשיווק מבוצעים במשותף, ואילו הצריכה מתבצעת באופן פרטי.

קיבוץ – בשנת 2003 הורחבה הגדרת הקיבוצים על ידי ועדה ציבורית לעניין הקיבוצים שהוקמה בהחלטת ממשלה, במטרה לענות על צורות החיים השונות שהתהוו בקיבוצים. הוועדה לא שינתה או ביטלה את סיווג היישובים שהוגדרו קודם כקיבוץ².

קיבוץ שיתופי – יישוב המאורגן על יסודות של בעלות הכלל בקניין, של עבודה עצמית ושל שוויון ושיתוף בייצור, בצריכה ובחינוך.

קיבוץ מתחדש – יישוב המאורגן על יסוד שיתוף הכלל בקניין, על עבודה עצמית, שוויון ושיתוף בייצור, בצריכה ובחינוך, המקיים ערבות הדדית בעבור חבריו ואשר בתקונו קיימת הוראה אחת או יותר מהבאות להלן:

1. חלוקת תקציבים לחברים בהתאם לתרומה, לתפקיד או לוותק.

2. שיוך דירות לחברים.

3. שיוך אמצעי הייצור לחברים (למעט קרקע, מים ומכסות ייצור) ובלבד שהשליטה באמצעי

הייצור תהיה בידי האגודה השיתופית ולא בידי החברים, ובתקנון האגודה קיימות הוראות בדבר הגבלת הסחורות ואמצעי הייצור שחולקו לחברים.

¹ כמה כפרים שיתופיים של האיחוד החקלאי הוגדרו כיישובים קהילתיים בהתאם לתקנון שעל פיהם הם פועלים.
² עד לשנת 2002 הגדרת הקיבוץ הייתה: יישוב כפרי שיתופי, שבו הייצור, השיווק והצריכה מאורגנים על בסיס שיתופי.

יישוב מוסדי – מוסד בעל תכונות של יישוב, שאינו כלול בתחום המוניציפלי של יישוב אחר.

יישוב קהילתי – יישוב כפרי המאורגן כאגודה שיתופית, שאין לו זכות לנחלות חקלאיות, ושב תחומי הפעולה של האגודה השיתופית (היצרני, הצרכני, המוניציפלי והחברתי) והיקפה נקבעים בידי התושבים. עד למפקד 1995 נכללה קבוצה זו בקבוצת "יישוב כפרי אחר" (ראה להלן). החל במפקד 1995, קבוצת היישובים הקהילתיים מסווגת בנפרד.

יישוב כפרי אחר – יישוב המונה פחות מ-2,000 תושבים ואשר אינו נכלל באחד מסוגי היישובים הכפריים שפורטו לעיל.

גרים מחוץ ליישובים – קבוצות של אוכלוסייה המתגוררות מחוץ לתחומי שטח השיפוט של יישובים מוכרים. המקומות שבהם אוכלוסייה זו מתגוררת אינם בעלי מאפיינים של יישוב (כפי שהוגדר לעיל). באוכלוסיית הגרים מחוץ ליישובים נכללות גם האוכלוסיות של המקומות, של שבטי הבדווים, של בודדים הגרים מחוץ לתחומי יישובים וכו'. אוכלוסיית גרים מחוץ ליישובים נכללת רק ב"מועצות אזוריות - סך הכל" אך אינה נכללת בכל מועצה אזורית.

ראו גם: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, קובץ היישובים בישראל (כולל מיפוי גיאוגרפי) 2003-2005 (int.)

http://www1.cbs.gov.il/ishuvim/ishuvim_maim.htm

שינויים בעקבות איחוד הרשויות, 2003

בשנת 2003, על פי החלטת הממשלה, נחקק חוק איחוד הרשויות, במסגרת התכנית להבראת כלכלת ישראל. החוק נכנס לתוקף באוקטובר 2003. במסגרת החוק אוחדו מספר רשויות מקומיות לרשות מקומית אחת וצורפו רשויות מקומיות קטנות לרשות מקומית גדולה. כמו כן ישנן רשויות מקומיות קטנות ששינו את מעמדן המוניציפלי והחל בשנת 2003 שייכות למועצה אזורית ולא מהוות מועצה מקומית. חלק משמות הרשויות החדשות עדיין זמניים והם מסומנים בכוכבית.

שם הרשות המאוחדת	איחוד יישובים
צורן-קדימה*	קדימה, צורן
מודיעין-מכבים-רעות*	מודיעין, מכבים-רעות
בנימינה-גבעת עדה*	בנימינה, גבעת עדה
דאלית אל-כרמל-עספיא*	דאלית אל-כרמל, עספיא
באקה-ג'ת*	באקה אל-גרביה, ג'ת
שגור*	מגידל אל-כרום, דייר אל-אסד, בענה
יהוד-נווה אפרים*	יהוד, נווה אפרים-מונסון
סביון	סביון, גני יהודה
כוכב יאיר	כוכב יאיר, צור יגאל

השינוי	יישוב
צורף למועצה אזורית מטה אשר	שבי ציון
צורפו למועצה אזורית חוף הכרמל	עתלית וכפר גלים
צורף למועצה אזורית דרום השרון	רמות השבים
צורף למועצה אזורית עמק הירדן	כנרת (מושבה)

ממוצע מרחקים במועצות אזוריות

מרכז תפקודי של מועצה אזורית: כולל את המשרדים ואת מרכז השירותים המוניציפליים. ברוב המועצות האזוריות יש מרכז תפקודי אחד, במיעוטן קיימים שני מרכזים או יותר.

סכום המרחקים: הנתון הבסיסי הוא המרחק ממרכז היישוב אל המרכז התפקודי של המועצה האזורית, לפי מסלולי הכביש הקצרים הקיימים בין שתי נקודות אלו, עבור כל יישוב וכל מועצה.

המרחקים נמדדו בפרויקט מיוחד שבוצע ב-1993-1994 באמצעות מדידות ספידומטר בנסיעות.

ממוצע המרחקים: סכום המרחקים מחולק במספר היישובים, עבור כל מועצה אזורית.

שימושי קרקע¹

הדרכים שבהן מנצל האדם את הקרקע לתפקודים כגון: בינוי, חקלאות, ייעור, תעשייה וכדומה. שימושי הקרקע מתייחסים למצב בהווה בניגוד ליעודי הקרקע המתייחסים לשימוש עתידי.

שימושי הקרקע נחלקים לשני סוגים עיקריים: שטח בנוי ושטח פתוח.

שטח בנוי מפולח בהתאם לתפקודים שונים: מגורים, חינוך והשכלה, בריאות ורווחה, שירותים ציבוריים, תרבות ופנאי, מסחר, תעשייה ותשתיות, תחבורה, ומבנים חקלאיים.

שטח פתוח מפולח על פי הסוגים הבאים: שטח פתוח ציבורי, יער וחורש, חקלאות ושטח פתוח אחר.

מקור הנתונים: המידע מתבסס על עיבוד ואינטגרציה של מגוון מקורות מנהליים שהתקבלו ממשרדים ממשלתיים, מארגונים לא-ממשלתיים ומגופים פרטיים, וזאת במסגרת פרויקט שהזמין משרד הפנים.

בסיס הנתונים נוצר באמצעות מערכת המידע הגאוגרפית של הלמ"ס.

המידע מעודכן לסוף שנת 2002, פרט לנתונים על שדות ומטעים המעודכנים לשנת 1995.

¹ הנתונים אינם כוללים מועצות אזוריות באזור יהודה והשומרון.

הסיווג לפי שימושי קרקע:

1. **מגורים** – שטחים המשמשים למגורים וכן שטחים בנויים שלא הוגדרו להם שימושים אחרים.
2. **חינוך והשכלה** – שטחים המשמשים למטרת חינוך והשכלה: גני ילדים, בתי ספר, אוניברסיטאות, מתנס"ים וישיבות.
3. **בריאות ורווחה** – שטחים המשמשים לבריאות או רווחה כגון: קופות חולים, בתי חולים ומעונות יום לקשישים.
4. **שירותים ציבוריים** – שטחים המשמשים לשירותי חירום והצלה, שירותי מנהל ציבורי ושירותי דת.
5. **תרבות, פנאי, נופש וספורט** – שטחים המשמשים לתרבות כגון: תאטראות, בתי קולנוע, מוזאונים, ספריות ציבוריות, גני חיות ועוד. שטחים המשמשים לתיירות ונופש כגון: בתי מלון, אכסניות, מסעדות, פרקי שעשועים ועוד. שטחים המשמשים לספורט כגון: אצטדיונים, בריכות שחייה ועוד.
6. **מסחר** – שטחים המשמשים למסחר: קניונים ומרכזים מסחריים.
7. **תעשייה ותשתיות** – אזורי תעשייה, אתרים לסילוק פסולת, שטחי כרייה וחציבה וכן מתקני תשתית כגון: שדות תעופה, נמלי ים, מתקני טיהור שפכים, מאגרים וכיו"ב.
8. **תחבורה** – חניונים, תחנות דלק, תחנות רכבת, תחנות מוניות ותחנות אוטובוסים מרכזיות.
9. **מבנים חקלאיים** – מבנים המשמשים לחקלאות כגון: חממות.
10. **שטח פתוח ציבורי** – גנים ציבוריים או חופי רחצה.
11. **יער וחורש** – שטחים עם כיסוי של יער נטוע או חורש טבעי.
12. **מטעים, פרדסים ועצי זית** – שטחים עם כיסוי של מטעים, פרדסים או עצי זית.
13. **שדות מעובדים** – שטחי שדות מעובדים.
14. **שטח פתוח אחר** – שטחים שלא הוגדרו על ידי אחד מהשימושים האחרים.

משתנים גאופיזיים

1. **טמפרטורה ממוצעת בינואר** - ממוצע רב שנתי של הטמפרטורה הממוצעת בחודש ינואר בשנים 1964-1974 ברשות המקומית.
2. **טמפרטורה ממוצעת באוגוסט** - ממוצע רב שנתי של הטמפרטורה הממוצעת בחודש אוגוסט בשנים 1964-1974 ברשות המקומית.
3. **כמות משקעים ממוצעת במ"מ** - כמות משקעים ממוצעת רב שנתית ברשות המקומית בשנים 1960-1990.
4. **גובה מינימום במטרים** - גובה הקרקע הנמוך ביותר מעל פני הים ברשות המקומית.
5. **גובה מקסימום במטרים** - גובה הקרקע הגבוה ביותר מעל פני הים ברשות המקומית.
6. **טווח גובה במטרים** - ההפרש בין גובה הקרקע הגבוה ביותר ברשות המקומית ובין גובה הקרקע הנמוך ביותר ברשות המקומית.
7. **אורך חוף במטרים** - אורך החופים המוכרזים לרחצה ברשות המקומית בשנת 2004.
8. **אחוז שמורות טבע משטח הרשות** - אחוז השטח של שמורות הטבע משטח הרשות בשנת 2003.

רמה חברתית-כלכלית של אוכלוסיית הרשויות המקומיות

במחקר שנערך לאחרונה בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בהזמנת משרד הפנים, בנושא אפיון הרשויות המקומיות, לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה בשנת 2003, גובשו שני מדדים נפרדים כדלקמן:

1. **רמה חברתית-כלכלית עבור 197 העיריות והמועצות המקומיות:** העיריות והמועצות המקומיות סווגו ל-10 אשכולות הומוגניים, לפי הרמה החברתית-כלכלית שלהן, כאשר אשכול 1 מציין את הרמה החברתית-כלכלית הנמוכה ביותר ואשכול 10 את הרמה הגבוהה ביותר.

2. **רמה חברתית-כלכלית עבור 54 מועצות אזוריות:** המדד למועצות אזוריות חושב בנפרד, בשל אופיין המיוחד לעומת שאר הרשויות המקומיות. גם המועצות האזוריות סווגו, באותה שיטה, ל-10 אשכולות הומוגניים המהווים קנה מידה השוואתי בתוך מגזר המועצות האזוריות (למועצה אזורית אבו בסמה אין נתון של רמה חברתית-כלכלית).

נוסף על כך, נערכה התאמה של האשכולות במועצות האזוריות לאשכולות של העיריות והמועצות המקומיות. תוצאות ההתאמה מהוות קנה מידה השוואתי בתוך כלל הרשויות המקומיות תחת הכותרת: **רמה חברתית-כלכלית מותאמת (משולבת).**

שני המדדים התבססו על נתונים ממקורות מנהליים ואחרים המתייחסים לשנת 2003, וחושבו באמצעות שיטות סטטיסטיות מתקדמות.

המדד עבור העיריות והמועצות המקומיות חושב על בסיס 14 משתנים מהתחומים הרלוונטיים הבאים: דמוגרפיה, חינוך והשכלה, תעסוקה ואבטלה, רמת חיים ומצוקות חברתיות-כלכליות.

המדד עבור המועצות האזוריות חושב על בסיס 9 משתנים מאותם תחומים, למעט תחומי תעסוקה, אבטלה וגמלאות שאינם מתאימים למועצות אזוריות.

ג2. דמוגרפיה

אוכלוסייה

אוכלוסייה קבועה (דה יורה) הכוללת תושבים קבועים בעלי אזרחות ישראלית ותושבי קבע ללא אזרחות ישראלית (לרבות אלה הנעדרים מישראל פחות משנה בעת האומדן) – ועולים בכוח הנמצאים בישראל או ביישובים יהודיים באזור יהודה והשומרון (ובחבל עזה – עד 31 באוגוסט 2005, עקב פינוי היישובים מחבל עזה ומצפון השומרון במסגרת חוק יישום תכנית ההתנתקות התשס"ה–2005). כן נכלל אומדן של התיירים והתושבים הארעיים אשר שוהים בישראל למעלה משנה (למעט דיפלומטים ואנשי או"ם), המבוסס על ספירת קבוצה זו במועד מפקד האוכלוסין 1995, ללא עדכון שוטף מאז. אומדני האוכלוסייה אינם כוללים את אוכלוסיית העובדים הזרים. אוכלוסייה זו נאמדה בכ-178 אלף נפש בסוף שנת 2005 (חלקם שהו בישראל פחות משנה).

אוכלוסייה - סך הכל (סוף 2005): בפרופיל המגזרי - סך הכל עיריות וסך הכל מועצות מקומיות - האוכלוסייה כוללת רק יישובים בעלי מעמד מוניציפלי. בפרופיל המגזרי - סך הכל מועצות אזוריות -

האוכלוסייה כוללת גם גרים מחוץ ליישובים, ואילו בפרופיל הארצי האוכלוסייה כוללת גם יישובים חסרי מעמד מוניציפלי וגרים מחוץ ליישובים.

גיל - מספר השנים השלמות שמלאו לאדם בשנה הנסקרת.

קבוצת אוכלוסייה ודת

יהודים ואחרים: כולל יהודים, נוצרים לא-ערבים ואלה שאינם מסווגים לפי דת במשרד הפנים.

ערבים: כולל מוסלמים, נוצרים-ערבים ודרוזים.

ראה גם: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, *שנתון סטטיסטי לישראל 2006*, מס' 57, פרק אוכלוסייה, עמוד 80.

גידול האוכלוסייה

מרכיבי השינוי של האוכלוסייה הקבועה הם: ריבוי טבעי (לידות פחות פטירות) ומאזן הגירה.

לידות חי ופטירות

הנתונים על לידות ופטירות מבוססים על הפרטים האישיים שבמרשם התושבים וכן על אלה המופיעים בטופסי "הודעת לידות חי", "הודעת פטירה" ו"הודעה על עובר מת".

הנתונים על **לידות** כוללים לידות, שאירעו בישראל (כולל באזורי יהודה ושומרון ובחבל עזה – עד 31 באוגוסט 2005, עקב פינוי היישובים מחבל עזה ומצפון השומרון במסגרת חוק יישום תכנית ההתנתקות התשס"ה–2005) שבהן אחד ההורים לפחות הוא בעל תעודת זהות ישראלית. הנתונים אינם כוללים לידות שאירעו בחו"ל לאזרחי ישראל.

יישוב הלידה: נקבע לפי יישוב המגורים של האם.

הנתונים על **פטירות** כוללים פטירות של תושבים קבועים ושל עולים בכוח, ואינם כוללים מקרי מוות של תושבים ישראלים השוהים בחו"ל, של תיירים או של עובדים זרים הנפטרים בארץ. החל בשנת 2002 נתוני הפטירות כוללים פטירות בחו"ל של תושבים ישראלים ששהו בחו"ל פחות משנה.

יישוב הפטירה: נקבע לפי כתובתו האחרונה של הנפטר.

ריבוי טבעי: ההפרש בין לידות חי לבין פטירות, בשנה.

שיעור ריבוי טבעי ל-1,000 תושבים בכל רשות מקומית חושב לפי הממוצע של השנתיים האחרונות.

תינוק: יילוד שטרם מלאה לו שנת חיים אחת.

שיעור לאלף לידות חי: שיטת הצגה - כל השיעורים, הממוצעים וכד' המבוססים על 5 עד 19 מקרים במונה, ניתנים בסוגריים, ואלה המבוססים על פחות מ-5 מקרים מסומנים בשתי נקודות (...).

ראה גם: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, *שנתון סטטיסטי לישראל 2006*, מס' 57, פרק תנועה טבעית.

הגירה

מאזן הגירה: ההפרש בין מספר הנכנסים ליישוב לבין מספר היוצאים ממנו בשנה קלנדרית. כולל עולים ועולים בכוח, תיירים ששינו את מעמדם לעולים או לעולים בכוח, כניסות לשם איחוד משפחות, עולים

בכוח חוזרים, תושבים קבועים ששבו לישראל אחרי שהייה של למעלה מ-12 חודשים בחו"ל ואזרחים עולים. מכל אלה מופחתים התושבים השהים בחו"ל למעלה מ-12 חודשים ועולים בכוח שיצאו לחו"ל.

השתקעות ראשונה של עולים: הנתונים מתייחסים ליישוב הראשון שאליו הופנו העולים. מעבר של עולים ליישובים אחרים נכלל בהגירה בין יישובים (הגירה פנימית). הנתון אינו כולל אזרחים עולים ועולים בכוח ששינו מעמדם לעולים.

הגירה פנימית: שינוי יישוב המגורים של תושבים במדינה.

הנתונים על הגירה פנימית בין יישובים מבוססים על העיבודים שנעשו מתוך קובץ השינויים, כפי שנרשמו במרשם התושבים במשרד הפנים על-פי הודעות התושבים על שינוי כתובת. הנתונים אינם כוללים השתקעות ראשונה של עולים, אבל כוללים שינויי כתובת של עולים.

להגדרות "עולה", "אזרח עולה" ו"עולה בכוח" ראה: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, *שנתון סטטיסטי לישראל 2006*, מס' 57, פרק עלייה והגירה.

ג3. שכר ורווחה¹

מקבלי דמי אבטלה

מקבלי דמי אבטלה (ממוצע חודשי): לדמי אבטלה זכאי מובטל שהיה שכיר וחיפש עבודה דרך שירות התעסוקה, שהשלים תקופת אכשרה כמוגדר בחוק, שמלאו לו 20 שנה ושטרם מלאו לו 65 שנה.

על-פי חוק ביטוח אבטלה, מובטל זכאי לתשלום דמי אבטלה עבור תקופה מרבית של 50 או 100 או 138 או 175 יום, בהתאם לגילו ולמספר ילדיו. הוא יכול למצות את מספר הימים האלה במשך שנה ממועד תחילת האבטלה שלו. חיילים משוחררים זכאים לדמי אבטלה ואינם חייבים בתקופת אכשרה, כמו כן הם זכאים לתשלום דמי אבטלה לתקופה מרבית של 70 יום.

על-פי חוק ביטוח אבטלה, מובטל שנשלח על-ידי שירות התעסוקה לקורס **להכשרה מקצועית** זכאי לדמי אבטלה מופחתים, זאת עקב תיקון לחוק שהחל ביולי 2002, במסגרתו מנוכים מדמי האבטלה של הלומד בהכשרה מקצועית 30% מהגמלה. מובטל זה אינו מתייצב בשירות התעסוקה ואינו נרשם באופן שוטף ככל המובטלים האחרים – כלומר, מקבלי דמי אבטלה בהכשרה מקצועית אינם מחפשי עבודה ואינם נכללים בין דורשי העבודה או בין הבלתי מועסקים.

בשנים 2002-2003 היו החמרות בתנאי הזכאות לדמי אבטלה ובין היתר להכשרה מקצועית. החמרות אלה הפחיתו באופן משמעותי את כדאיות ההכשרה המקצועית.

במניין מקבלי דמי אבטלה נכללים רק מי שקיבלו בפועל דמי אבטלה. לא נכללים מובטלים שהיו זכאים לדמי אבטלה אך לא היו זכאים לתשלום בפועל (אלה היו בעיקר מובטלים בימי המתנה או מובטלים שמיצו זכאותם לתשלום אך טרם הסתיימה שנת אבטלתם, והם ממשיכים להתייצב בשירות התעסוקה ולפיכך הם יכולים עקרונית להשתלב בהכשרה מקצועית ולקבל דמי אבטלה).

¹ בנושא רווחה (גמלות וקצבאות) ראה הגדרות והסברים מפורטים ב: "המוסד לביטוח לאומי, מערכת הביטוח הלאומי בישראל", ינואר 2005.

מקבלי קצבת זקנה ושאיירים

קצבת זקנה: לפי חוק הביטוח הלאומי משולמת למבוטח, שצבר תקופת אכשרה שמוכה בקצבה, בהגיעו לגיל המזכה בקצבת זקנה (גיל פרישה או גיל הזכאות לקצבת זקנה). גיל הפרישה הוא הגיל שבו זכאי מבוטח לקצבת זקנה בהתאם למבחן הכנסות. גיל הפרישה בינואר 2005 היה 65 ו-8 חודשים לגבר ו-60 ו-8 חודשים לאישה. גיל הזכאות לקצבת זקנה ללא מבחן הכנסות היה בינואר 2005 70 לגבר ו-65 ו-8 חודשים לאישה.

מקבלי קצבת שאירים: אלמנים, אלמנות וילדים, המקבלים קצבה לאחר פטירתם של המבוטחים.

השלמת הכנסה: משולמת למי שהכנסתו מעבודה או ממקור אחר נמוכה מרמת ההכנסה המינימלית לקיום כפי שנקבעה בחוק.

מקבלי גמלת הבטחת הכנסה

הבטחת הכנסה: משולמת למי שאינו מסוגל להבטיח לעצמו הכנסה מעבודה ואיננו זכאי לתשלומים ממקורות אחרים.

הנתונים המופיעים בפרופיל הרשויות מתייחסים לסך כל הנפשות (כולל ילדים במשפחה) המקבלות גמלת הבטחת הכנסה בגיל העבודה, לפחות חודש אחד **במשך השנה**.

מקבלי גמלת סיעוד

גמלת סיעוד: זכאים לגמלת סיעוד הם אישה וגבר בגיל הפרישה, התלויים במידה רבה בעזרת הזולת בביצוע רוב פעולות היום-יום, או הזקוקים להשגחה למעט מי שנמצא במוסד סיעודי או שרוב הוצאות החזקתו במוסד אחר הינו על חשבון גוף ציבורי. הזכות לגמלה ושיעורה מותנים במבחן הכנסות.

מקבלי גמלת נכות כללית, ניידות, נכות מעבודה ותלויים

גמלת נכות כללית: קצבה זו משולמת למבוטח, אשר כתוצאה מליקוי גופני, שכלי או נפשי מתקיים בו אחד מאלה: אין לו כושר להשתכר מעבודה או ממשלח יד והשתכרותו בפועל נמוכה מ-25 אחוז מהשכר הממוצע לפי חוק הביטוח הלאומי לעניין גמלאות ודמי בטוח, או שכושרו להשתכר וכן השתכרותו בפועל צומצמו, עקב הליקוי, ב-50 אחוז ויותר.

גמלת ניידות: משולמת למוגבלים בניידות. נכה שדרגת מוגבלותו בניידות גבוהה מ-40 אחוז והוא בעל רישיון נהיגה בר-תוקף, או לנכה שאינו נוהג בעצמו ודרגת מוגבלותו בניידות היא לפחות 60 אחוז, הגמלה כוללת:

- הלוואה עומדת לכיסוי המסים החלים על רכב מנועי, לפי מפתח זכויות מסוים.
- קצבת ניידות חודשית, המשולמת למוגבל בניידות בעבור הוצאות הניידות שלו, בתנאים מסוימים נוספים.

לבעלי נכות קשה ביותר משולמת בתנאים מסוימים גמלה אף אם אין ברשותם רכב.

גמלאות נכות מעבודה:

- **קצבת נכות מעבודה** משולמת למבוטח שנפגע בתאונת עבודה או חלה במחלת מקצוע, וכתוצאה מכך אינו מסוגל לעבוד בעבודתו ואף לא בעבודה מתאימה אחרת, ולא עבד למעשה. הקצבה

משולמת לנכים שדרגת נכותם הקבועה 20% ויותר (5% לדרגת נכות זמנית), לפי דרגת הנכות ובשיעור יחסי להכנסתו של הנפגע.

- **מענק נכות מעבודה** ניתן לנכים שדרגת נכותם 5% עד 20%.
- **קצבה מיוחדת ומענק מיוחד** משולמים לנכים שדרגת נכותם 75% ויותר וכן לנכים עם קשיי הליכה שדרגת נכותם 65%-74%.

גמלאות תלויים בנפגעי עבודה:

- **קצבת תלויים** משולמת לשארי מבוטח שנהרג או נפטר עקב פגיעה בעבודה ולא לה שאינה תלויים בו לפרנסתם. גובה גמלת התלויים תלוי בהכנסת המבוטח ערב פגיעתו ובמספר התלויים בו.
- **מענק תלויים** לאלמנה שאין עמה ילדים ושטרם מלאו לה 40 שנה בעת פטירת המבוטח.

גמלאות תלויים נוספות: **מענק נישואין, שיקום מקצועי, דמי מחיה ליתומים, מענק בר-מצווה, מענק עקב פטירה.**

משפחות וילדים המקבלים קצבאות בגין ילדים עד גיל 17

קצבת ילדים: משולמת למשפחה בגין ילדיה (ילד שטרם מלאו לו 18 שנה). הקצבה המשפחתית מורכבת מצירוף הקצבאות המשולמות עבור כל ילד זכאי במשפחה. הקצבה מחושבת לפי ערך נקודת קצבה הקבוע בחוק. נקודת קצבה מעודכנת בתחילת כל שנת מס במלוא עלית מדד המחירים לצרכן בשנה שחלפה וכן בכל עת שמשולמת תוספת יוקר במשק.

מבוטחים בקופות החולים

החל באחד בינואר 1995 חוק ביטוח בריאות ממלכתי קובע שכל תושב במדינת ישראל מבוטח בביטוח בריאות.

קופות חולים: הנתונים מתייחסים ל-4 קופות החולים שאושרו עד כה בידי שר הבריאות (שירותי בריאות כללית, מכבי, מאוחדת ולאומית).

מספר חברי קופות החולים, התפלגותם והשינויים שחלו בקובץ הבריאות מעודכנים לתקופה 1/12/2004-30/11/2005.

ייתכן שמספר המבוטחים גבוה ממספר התושבים בסוף השנה ביישובים מסוימים, עקב סיבות רישום.

שכירים ועצמאים

האוכלוסייה הנחקרת כוללת את כל הבוגרים המבוטחים על-פי חוק הביטוח הלאומי ועל פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי. הנתונים מבוססים על דיווחי שכר והכנסה לשנת 2004 כפי שנקלטו במוסד לביטוח לאומי עד מועד הכנת העיבודים (1 ביוני 2006).

השכר החודשי והשכר השנתי הממוצע של שכירים

שכיר: הוא מי שבינו לבין מעסיקו קיימים יחסי עובד ומעביד ומקבל שכר ממעסיקו הרשום במס הכנסה ובביטוח הלאומי והמדווח על תשלום מידי חודש. כל עוד משולם שכר (גם בעת היעדרות עקב מחלה, חופשה, לימודים וכו') העובד נחשב לשכיר. גם אם השכיר היה מועסק בכמה מקומות עבודה, הוא נספר בעיבודים אלו רק פעם אחת, כך שהנתונים משקפים את מספר השכירים ולא את מספר המשרות.

הנתונים מתייחסים לעובד שעבד לפחות חודש אחד בשנה כשכיר. בקבוצה זו נכללו השכירים שהיו במשך השנה גם עצמאים.

שכר: שכר ברוטו לחודש ששולם לעובד השכיר, לפני ניכויים למיניהם למס הכנסה וניכויים אחרים. השכר כולל שכר יסוד, תשלומים עבור שעות נוספות ותוספות אחרות לשכר (פרמיות, מענקים, גמול השתלמות, קצובת נסיעה ועוד) ששולמו לשכירים.

השכר ברוטו אינו כולל הוצאות נלוות שהמעסיק מפריש לקרנות (כגון קרנות פנסיה או קופות גמל), לביטוח לאומי ולביטוח בריאות, למס מעסיקים, ועוד.

שכר ברוטו ממוצע לחודש של שכיר במשך השנה: מתקבל על-ידי חלוקת סכומי השכר ברוטו ששולמו לשכירים במשך השנה ב-12 חודשי עבודה אפשריים של השנה ובמספר השכירים. הנתונים מתייחסים לשכר שקיבל העובד מכל המשרות שבהן עבד במהלך השנה.

שכר מינימום: השכר המינימלי ברוטו לחודש שנקבע בחוק לעובד שכיר.

נתוני השכר ששולם במשך השנה ומספר חודשי העבודה מבוססים על דיווח המעסיקים למס הכנסה (טופס 126). נוסף על כך מתנהל דיווח נפרד על השכר (בסיס הגבייה) של חברי הקיבוצים הנחשבים כשכירים על-פי חוק הביטוח הלאומי, ועל השכר של עובדים במשק בית ועל מקבלי פנסיה מוקדמת. הנתונים האלה מעובדים במוסד לביטוח לאומי.

ראה גם: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, "ממוצעי שכר והכנסה לפי יישוב ולפי משתנים כלכליים שונים", פרק הגדרות ומקורות.

הכנסה ממוצעת לחודש בשנה של עצמאי

עצמאי: מי שעוסק במשלח ידו ואינו עובד שכיר, והתקיים בו אחד מאלה:

- א. עסק במשלח ידו לפחות עשרים שעות עבודה בשבוע בממוצע.
- ב. הכנסתו החודשית הממוצעת ממשלח ידו לא פחתה מסכום השווה ל-50% מהשכר הממוצע במשק.
- ג. עסק במשלח ידו לפחות 12 שעות בשבוע בממוצע והכנסתו החודשית הממוצעת ממשלח ידו לא פחתה מסכום השווה ל-15% מהשכר הממוצע.

הנתונים מתייחסים לעובדים שהיו עצמאים בלבד במשך השנה.

הכנסה ממוצעת לחודש בשנה של עצמאי: מתקבלת על-ידי חלוקת סכומי ההכנסות של העצמאים במשך השנה ב-12 חודשי עבודה אפשריים של השנה ובמספר העצמאים.

ההכנסה של העצמאים מתבססת על שומה המדווחת במס הכנסה ועל נתונים המדווחים במוסד לביטוח לאומי. הכנסת העצמאים הרשומה בקובצי המוסד לביטוח לאומי היא ההכנסה ה"גולמית", דהיינו כל ההכנסה מעבודה, גם אם היא אינה חייבת בדמי ביטוח (כגון הכנסה מעל הסכום המרבי לתשלום דמי ביטוח).

יש לציין כי הכנסות העצמאים הרשומות בקובצי הביטוח הלאומי לא תמיד סופיות, ובשנים שלאחר מכן מתקבלים (במוסד לביטוח לאומי) ממס הכנסה "הפרשי שומה" רבים המתקנים את ההכנסה הזמנית.

אחוזה השינוי הראלי של שכר השכירים ושל הכנסות העצמאים חושב לפי המקדם המתקבל מחילוק מדד המחירים לצרכן - ממוצע שנת 2004, במדד המחירים לצרכן - ממוצע שנת 2003.

מדד אי-השוויון - שכירים (מדד ג'יני)

מדד זה נועד למדוד את מידת אי-השוויון בחלוקת ההכנסות מעבודה. ערכו של המדד נע בין 0 ל-1; הערך 0 מורה על שוויון מוחלט ואילו הערך 1 מלמד על אי-שוויון מוחלט. המדד מאפשר להעריך את פערי השכר בין קבוצות שונות של אוכלוסייה. החישוב מבוסס על מיון האוכלוסייה הנתונה (השכירים) על-פי השכר (ברוטו) הממוצע בשלושת החודשים האחרונים של השנה.

ג.4. חינוך

מובאים נתונים על מספר בתי הספר, מספר התלמידים, מספר כיתות הלימוד ומספר התלמידים הממוצע לכיתה במערכת החינוך בארץ, הכוללת חינוך עברי וחינוך ערבי.

דרג חינוך

חינוך יסודי: כולל בתי ספר יסודיים (רשמיים ומוכרים) ובתי ספר מיוחדים. בתי הספר היסודיים כוללים בתי ספר שש-שנתיים (עד כיתה ו) ושמונה-שנתיים (עד כיתה ח). כולל תלמודי תורה.

חינוך על-יסודי: כולל חטיבות ביניים ובתי ספר תיכוניים תלת-שנתיים (חטיבות עליונות – כיתות י-יב) וארבע-שנתיים (כיתות ט-יב). בבתי ספר תיכוניים, חד-נתיביים ורב-נתיביים, מתקיימים לימודים במסלולים עיוניים, חקלאיים, טכנולוגיים ומקצועיים וכן בכיתות המשך בקיבוצים.

ספירת תלמידים ברשות מקומית: תלמידים הלומדים בבתי ספר ברשות המקומית.

ספירת בתי ספר: בתי ספר שמתקיימים בהם לימודים ביותר מדרג חינוך אחד (כגון: יסודי וחטיבת ביניים) או ביותר מסוג בית ספר אחד (כגון: חטיבת ביניים ותיכון), נספרו בכל דרג חינוך או בכל סוג בית ספר בנפרד, ואילו בשורת **סך הכל** נספרו פעם אחת בלבד. בפרופיל הכלל ארצי ספירת בתי ספר ודרגי חינוך כוללת חסרי מעמד מוניציפלי.

זכאים לתעודת בגרות: תלמידים שעמדו בבחינות בגרות אינטרניות וצברו לפחות 20 יחידות לימוד במקצועות הנדרשים. אחוז זה מחושב מכלל תלמידי כיתות יב.

אחוז זכאים לתעודת בגרות שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות מסך כל תלמידי כיתות יב: פרט לזכאות לתעודת בגרות, דרישות הסף כוללות ציון עובר ברמה של 3 יחידות לימוד במתמטיקה, 4 יחידות לימוד באנגלית ומקצוע מוגבר אחד (נוסף על אנגלית). שיעור זה מחושב מכלל תלמידי כיתות יב.

הנתונים לגבי אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתייחסים לרשויות שבהן יותר מ-2,000 תושבים, אחוז הזכאים בהן הוא לפחות 30%, וסך כל תלמידי כיתות יב בהן הוא מעל 25 תלמידים. כמו כן הנתונים מתייחסים לתלמידים הגרים ברשות המקומית.

החישובים לגבי זכאים לתעודת בגרות **בירושלים** כוללים רק את החינוך העברי.

נתוני החינוך **במגזר הכלל ארצי** כוללים יישובים ללא מעמד מוניציפלי.

ג. בנייה ודיוור

הנתונים כוללים את הבנייה ביזמה פרטית וציבורית בכל הארץ (כולל את הבנייה ביישובים יהודיים באזור יהודה והשומרון).

נתוני הבנייה בכל הארץ התקבלו ממקורות אלה: ועדות לתכנון ובנייה, משרד הבינוי והשיכון, חברות בנייה, רשויות מקומיות וסקרי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

הנתונים מתייחסים לבנייה המיועדת למטרות אלה: מגורים, הארחה, עסקים, משרדים, תעשייה ומלאכה, מוסדות ציבור ומשקים חקלאיים. הנתונים מתייחסים לבניינים חדשים ולתוספות בשטח ו/או במספר החדרים לבניינים קיימים. תיקונים כתוצאה משינויים פנימיים במבנים אינם נכללים. סיכומי הנתונים של הבנייה אינם כוללים מבנים של משרד הביטחון ושל צה"ל.

אומדני הבנייה מבוססים על דוחות מהמקורות שהוזכרו לעיל, לאחר ניפוי כפילויות. כיוון שיש פיגור של עד שנתיים בדיווח, בעיקר בדיווח מהרשויות המקומיות, מתווספים לנתונים המתקבלים מן המקורות הנזכרים אומדני פיגור וכן אומדנים של בנייה לא-חוקית. האומדנים עבור הבנייה הלא-חוקית מיוחסים בעיקר לחלק מן היישובים הלא-יהודיים.

שטח בנייה: כולל את הקירות החיצוניים, המרפסות והשטח הבנוי מתחת לעמודים.

דירה: חדר או מערכת חדרים במבנה קבוע או ארעי המיועד לדיוור. דירה כוללת חדרי שירות ויש אליה גישה נפרדת מהרחוב או משטח משותף עם דירות אחרות בתוך הבניין.

התחלת בנייה: התחלת חפירת היסודות.

גמר בנייה: כאשר הושלמה בניית הבניין במובן הטכני והבניין מוכן למלא את תפקידו, או שכבר הוחל השימוש ביותר ממחצית שטחו.

דירות למגורים לפי חיובי ארנונה: עיבוד הנתונים מתבצע על בסיס קובצי הארנונה של יישובים עירוניים. לכל נכס החייב בתשלומי ארנונה רשומה נפרדת. מקבצים אלה מנוכים בשלב הראשון כל הנכסים שאינם משמשים למגורים על-פי הגדרת הרשות. בהקשר זה יש לציין כי רוב המוסדות שבהם מתגוררים דיירים, כמו בתי אבות, מעונות סטודנטים ופנימיות תיכוניות, אינם מוגדרים בדרך כלל כנכסים למגורים. בכל יישוב מתקבלות ספירות של מספר הנכסים המשמשים למגורים.

הנתונים לגבי מספר הדירות לפי חיובי ארנונה נכונים לחודש מאי 2006. מקור הנתונים: החברה לאוטומציה, עיבוד הנתונים מתבצע בלמ"ס ביחידה למתודות סטטיסטיות.

ג. תשתיות ושירותים עירוניים

כבישים, צינורות מים, ביוב ותיעול

הנתונים על סלילת כבישים והנחת צינורות מים, ביוב ותיעול, מבוססים על דוחות שהתקבלו מהמקורות השונים, תוך ניפוי כפילויות. הנתונים כוללים את העבודות שבוצעו בתחום הרשויות המקומיות, ושדיווחו עליהן הן הרשויות המקומיות עצמן והן חברות ומשרדי ממשלה. נתונים על עבודות הנדסה אזרחית, המבוצעות בתחומי רשויות שלא מתקבל מהן דיווח, נמסרים ללמ"ס רק על-ידי המבצעים (חברות ומשרדי ממשלה).

כבישים

כביש: חלק הדרך הסלול המשמש לתנועת כלי רכב מכל הסוגים. כביש נסלל על ידי הפירה או חציבה ומילוי בשכבות מחומרים שונים הנכבשים במכבש. הנתונים כוללים סלילת כבישים חדשים והרחבה ושיקום של כבישים קיימים.

כביש חדש: סלילת דרך חדשה, המשמשת בעיקר לתנועת כלי רכב מכל הסוגים.

הרחבה ושיקום של כביש: כולל תוספת לרוחב כביש קיים, או הריסת כביש ישן (או שכבות ממנו) וסלילתו מחדש. אינו כולל תיקוני כבישים (כגון תיקונים בציפוי העליון וכו').

צינורות

הנחת צינורות מים: כולל הנחת צינורות מים ראשיים והסתעפויותיהם וכן הנחת צינורות קבועים למטרות השקיה. לא כולל הנחת צינורות מים המחברים בין הרשת הראשית לבניינים ולמתקנים, הנחה של צינורות זמניים וניידים ותיקוני צינורות.

הנחת צינורות ביוב: כולל הנחת רשת צינורות ראשית המובילה מי שופכין מבתים, ממפעלים או ממתקנים, לים או לאזור מתקני חמצון וטיהור.

הנחת צינורות תיעול: כולל הנחת רשת צינורות ראשית שדרכה עוברים מי גשמים ושיטפונות המתנקזים למקומות הנמוכים שלצדי הכבישים, ומוזרמים לנהרות או לאזורים פתוחים אחרים.

פסולת מוצקה ביתית, מסחרית וגזם

פסולת ביתית: שיירי מזון, חומרי אריזה, מוצרים שהתקלקלו או התבלו.

פסולת מסחרית: שאריות של חומרי גלם המתקבלים תוך כדי תהליך הייצור, חומרי גלם ומוצרי ביניים שהתקלקלו, ניזוקו או שנפסלו ואריזות של חומרי הגלם.

גזם: שאריות ענפים וצמחים.

מקורות ושיטות חישוב

נתוני כמויות הפסולת החודשיות נאספים מהרשויות המקומיות על-ידי הלמ"ס. נתונים חסרים התקבלו מהמטמנות ומתחנות המעבר באמצעות אגף פסולת מוצקה במשרד להגנת הסביבה.

עבור רשויות שלא דיווחו ללמ"ס ולא דיווחו למשרד להגנת הסביבה, הנתונים נזקפו בעזרת מודל זקיפה שנבנה בלמ"ס, בשיטת ה-Hot-Deck. הזקיפה לוקחת את "השכן הקרוב ביותר" לערך החסר לפי צורת היישוב, האשכול החברתי והמחוז. החישוב לשנת 2005 מבוסס על אוכלוסייה שנתית ממוצעת.

מגבלות הנתונים וקריטריונים לפרסום

הרכב הפסולת המדווחת עבור כל יישוב אינו אחיד. ישנם יישובים שכוללים רק חלק ממרכיבי הפסולת המוצקה.

בפרופיל של כל רשות מקומית מוצגים נתונים שנאספו על-ידי הלמ"ס והמשרד להגנת הסביבה, ואילו בפרופיל המגזרי (כלל ארצי, עיריות, מועצות מקומיות ומועצות אזוריות) מוצגים נתוני פסולת שנגזרו מנתוני הלמ"ס, המשרד להגנת הסביבה ונתונים זקופים.

ג7. מים¹

תקבולי מים: סיכום של תקבולי הפקה ותקבולי קנייה.

תקבולי הפקה: כמות מים שהפיקה רשות מקומית, קביעת כמות ההפקה נעשית בידי רשות המים.

תקבולי קנייה: כמות מים שקנתה רשות מקומית מחברת מקורות או מספקים אחרים.

פחת מים: מחושב כהפרש בין סך כל תקבולי המים לסך כל צריכת המים באותה תקופת זמן.

אחוז פחת מסך כל תקבולי המים: סך הכל פחת מים מחולק בסך הכל תקבולי מים.

צריכת מים לפי ייעוד

צריכת מים: כמות המים שסיפקה רשות מקומית לכל הצרכנים.

צריכה עירונית: כמות המים שסיפקה רשות מקומית לסוגי השימוש השונים, ללא צרכני תעשייה בהקצבה וחקלאות בהקצבה.

צריכה תעשייתית: כמות המים שסיפקה רשות מקומית לצרכני תעשייה בהקצבה.

צריכה חקלאית: כמות המים שסיפקה רשות מקומית לצרכני חקלאות בהקצבה.

צריכה אחרת: כמות המים שסיפקה רשות מקומית לצרכנים מחוץ לתחום השיפוט של הרשות. נוסף על כמות זו, צריכה אחרת כוללת כמויות מים של הפרשי צריכה תעשייתית וחקלאית (הפרשי צריכה מדווחת וצריכה מאושרת). החל בשנת 2003 **צריכה אחרת** כלולה בקטגוריה של **צריכת מים עירונית**.

צריכה למגורים: כמות מים הנצרכת במגורים בלבד, כולל גינון פרטי ליד הבית.

הערות: - נתוני צריכת מים בפרופיל הכלל ארצי לא כוללים מועצות אזוריות.

- מספר רשויות לא העבירו דיווח בזמן לרשות המים ולכן מוצגים אומדני צריכת מים ברשויות אלה.
רשימת רשויות אלה ניתן למצוא בפרסום של רשות המים *דוח שנתי 2005*, נתוני צריכת המים ברשויות המקומיות, ספטמבר 2006.

ג8. תחבורה

כלי רכב

כלי רכב ברשות מקומית: כלי רכב שכתובת בעליו רשומה באותה רשות מקומית. יש להדגיש כי הנתונים מחושבים לפי כתובתו (רשות מקומית) הרשומה של בעל הרכב **ולא** לפי מקום מגוריו של המשתמש בפועל ברכב. כך לדוגמא בערים תל אביב-יפו ובני ברק רשומים כלי רכב על שם חברות שונות, ביניהן חברות השכרה וליסינג.

כלי רכב מנועי: רכב המונע בכוח מכני, לרבות אופנוע, אך למעט רכב הנגרר על-ידי רכב מנועי.

סך כל (מצבת) כלי רכב מנועיים: כולל את כל סוגי הרכב המנועיים הרשומים במשרד הרישוי, ואשר היה להם רישיון בר תוקף ב-31.12.2005 או שתוקף רישיונם פג במהלך שנת 2005. מצבת כלי הרכב אינה כוללת רכב צבא ומשטרה, רכב גרור, טרקטורים, כלי רכב של אזרחי חוץ ושל בעלי רישיונות רכב זמניים, רכב

¹ כמות המים נמדדת במ"ק - מטר מעוקב.

הרשום ברשות הפלסטינית, כלי רכב של תיירים השוהים בארץ פחות מ-3 חודשים, רכב דיפלומטי, רכב של האו"ם וכדומה.

מכונית פרטית (רכב פרטי): רכב שאינו ציבורי או מסחרי. החל בשנת 1978 כולל רכב דו-שימושי.

תאונות דרכים

תאונת דרכים עם נפגעים: תאונת דרכים שבה היה מעורב כלי רכב ונפגע אדם אחד לפחות¹. הנתונים כוללים רק תאונות שדווחו למשטרת ישראל. משטרת ישראל אינה רושמת תאונות שבהן מעורב רכב צבאי בלבד. קיימת הבחנה בין תאונה שהוגדרה במשטרה כתאונה שנחקרת על ידה ("תיק ת"ד") לבין תאונה שאינה נחקרת ("תיק כללי עם נפגעים").

נתון תאונות דרכים **כלל ארצי** כולל תאונות בדרכים לא-עירוניות.

דרך עירונית - כל דרך הנמצאת בתחום רשות מקומית, שהכניסה אליה מסומנת בתמרור יישוב (A) והיציאה ממנה מסומנת בתמרור (O).

שיעור תאונות דרכים לאלף תושבים מתייחס לאוכלוסייה ממוצעת.

שיעור תאונות דרכים לאלף כלי רכב ולאלף תושבים מתפרסם ברשויות מעל 2,000 תושבים.

9. נתוני ביצוע התקציב

ביצוע התקציב של הרשויות המקומיות כולל את התקציב הרגיל והתקציב הבלתי רגיל, בהתאם למקורות המימון ולייעוד ההוצאה.

התקציב הרגיל²

א. הכנסות

ההכנסות בתקציב הרגיל מורכבות מהכנסות שוטפות הכוללות הכנסות עצמיות, השתתפות ממשלה ומלוות.

הכנסות אלה מוינו לפי מקור ההכנסה וייעודה.

הכנסות לפי ייעוד: כוללות הכנסות מיועדות ושאינן מיועדות לסעיף הוצאה מסויימת. הכנסות שאינן מיועדות הרשות מקצה לייעודים שונים על-פי שיקוליה (המקורות של הכנסות אלה הם מסים מקומיים ומענק כללי). הכנסות מיועדות מוקצות לשירותים מקומיים (כגון תברואה ותכנון ובניין עיר), לשירותים ממלכתיים (כגון אחזקה שוטפת של מערכת החינוך, שכר מורים בחינוך העל-יסודי ושירותי רווחה לטיפול בילד ובמשפחה), ולמפעלי הרשות (כגון מפעלי מים ובתי מטבחים).

הכנסות לפי מקור:

1. הכנסות עצמיות: הכנסות שהרשויות עצמן גובות מפרטים וממוסדות, כגון ארנונה כללית, אגרות תשלומים הנגבות בתמורה להפקה של תעודות שונות, שלטים ועוד, היטלים על תצרוכת, כגון היטל על בידור, מכסות מוועדים מקומיים (הכנסות המתקבלות מוועדים הנמצאים בתחומי המועצה האזורית),

¹ הגדרות אלה מבוססות על פקודת הקבע 13.03.2001 של משטרת ישראל.

² נתוני מים (הכנסות - נתוני מים, הוצאות - רכישת מים) מוצגים עבור הרשויות שמנהלות את משק המים בעצמן ולא באמצעות תאגידי מים.

השתתפות כללית של מוסדות ותרומות, הכנסות מדמי שירות (הכנסות בתמורה לשירותים שונים שהרשות מעניקה לפרטים או לבעלי עסקים), הכנסות משכר לימוד, הכנסות מרכוש וממפעלים שבבעלות הרשות והכנסות ממכירות, השתתפות בעלים במימון עבודות פיתוח שעשתה עבור הרשות המקומית.

גביית ארנונה למגורים כוללת גבייה השנה וגביית פיגורים.

2. השתתפות ממשלה: הממשלה משתתפת בתקציבי הרשויות המקומיות על-ידי השתתפות כללית (מענקים המחולקים בין הרשויות לפי מפתח מסוים, כגון כושר כלכלי של הרשות, מענקים מיוחדים הניתנים להקטנת הגירעון המצטבר של הרשות וכו'), ועל-ידי השתתפות מיועדת (השתתפות הממשלה במימון שירותים מסוימים שאותם נותנות הרשויות המקומיות. גובהה של השתתפות זו נקבע לפי מדדים שונים, שלפיהם משרדי הממשלה השונים מעבירים לרשויות כספים לאחזקת השירותים הללו).

הכנסות סופיות: סך כל ההכנסות בתקציב הרגיל, ללא מלוות לאיזון.

3. הוצאות

ההוצאות בתקציב הרגיל מורכבות מהוצאות לפעולות (שוטפות), הוצאות חד-פעמיות, פירעון מלוות וכו'.

הוצאות לפי ייעוד: כוללות הוצאות המיועדות להנהלה כללית (הוצאות על מינהל הרשות, כגון מנגנון, מינהל הכספים, גזברות וגבייה), למימון (עמלות וריבית על משיכת יתר), לשירותים מקומיים, לשירותים ממלכתיים (כגון חינוך, רווחה), למפעלים וכו'.

הוצאות לחינוך¹ בתקציב הרגיל של הרשות המקומית משקפות את נפח פעילותה התקציבית של הרשות המקומית במתן שירותי חינוך. הנתונים המוצגים מבוססים על דוחות כספיים של הרשויות המקומיות וכוללים את ההוצאות שאותן סיווגה הרשות המקומית כ"הוצאות לחינוך" (טופס 2, פרק 81). ההוצאות העיקריות הן עבור התלמידים הלומדים ברשות המקומית (כולל תלמידים הגרים ביישובים אחרים ולומדים ברשות המקומית).

ההוצאות לחינוך בתקציב הרגיל של הרשות המקומית אינן כוללות הוצאות של גופים אחרים לחינוך. יש לזכור שגובה ההוצאות הללו אינו משקף את איכות החינוך שהתלמיד מקבל. ההוצאות לחינוך בתקציב הרגיל של רשות מקומית **כוללות** הוצאות על: שכר המורים של בתי הספר התיכוניים המתוקצבים דרך הרשות המקומית, שכר אב-בית ומזכירות בבתי הספר, שכר הסייעות בגני הילדים, אחזקה שוטפת של ציוד ומבנים, מינהל החינוך ברשות המקומית, הסעות של תלמידים ומלוויים (כולל ברכב ממוגן), שירות פסיכולוגי, שמירה ואבטחה של מוסדות חינוך, יום לימודים ארוך, השתתפות הרשות המקומית בחינוך התלמידים הגרים בתחומה ולומדים ברשות מקומית אחרת (העברה תקציבית בין הרשויות), השתתפות הרשות המקומית בחינוך התלמידים הלומדים בתחומה וגרים ברשות מקומית אחרת (העברה תקציבית משרד החינוך) וכד'. הוצאות לחינוך בתקציב

¹ ייתכנו הבדלים בהגדרת מרכיבי ההוצאות/ההכנסות בתקציב הרשויות המקומיות, לכן ההשוואה בין הרשויות המקומיות עשויה להטעות במקרים מסויימים.

הרגיל של הרשות המקומית **אינן כוללות**: הוצאות לחינוך בתקציב הפיתוח של הרשות המקומית, הוצאות לחינוך של מלכ"רים ציבוריים ומלכ"רים פרטיים (כגון: שכר מורים בבתי ספר בהפעלת מלכ"רים), תרומות מקרנות וארגונים, הוצאות משקי הבית עבור חינוך לא פורמלי ועוד.

הוצאות למים מתייחסות להוצאות של הרשות המקומית בלבד הרשומות בתקציב הרגיל של הרשות המנהלת בעצמה את מפעל המים, ולא כוללות הוצאות של תאגידי מים (ברשויות שבהן משק המים מנוהל על-ידי תאגידי מים).

הוצאות לפי סוג כוללות:

* **עלות עבודה**: עלות שכר עבודה ומשכורת לעובדי הרשות, כולל עלות משכורות ושכר עבודה לעובדים במפעלי עזר של הרשות.

עלות עבודה כוללת שכר משולב (כולל הפרשי שכר), שעות נוספות, תשלומים בגין סיום יחסי עבודה עובד מעביד, אחזקת רכב, תשלומי פנסיה, תשלומים שונים (הבראה, ביגוד, טלפון, קצובת נסיעה, אשל וכד'), אחרות, תשלומי מעביד לביטוח לאומי, תשלומי מעביד לקופת גמל ולקרן השתלמות, תשלום מס שכר ומס מעסיקים על ידי המעביד, עלויות מעביד אחרות, תשלומים לחברת כ"א.

* **הוצאות לפעולות** (קניות שוטפות לצורך הענקת שירותים, כגון אחזקת בניינים, תחבורה ודואר, כיבוד, הוצאות משפטיות, עמלות וכד'). הוצאות אחרות לפעולות, הכוללות הובלה, דלק, חומרים וכלים, ושירותים במפעלי עזר של הרשות.

* **פירעון מלוות**, כולל תשלומי קרן, תשלומי ריבית והצמדה (בהוצאות של ההנהלה הכללית, כלולות בהוצאות הריבית גם הוצאות עבור משיכת יתר).

* **הוצאות חד-פעמיות**, בדרך כלל השתתפויות בתקציב הבלתי רגיל ורכישות שונות.

* **השתתפויות**, תמיכות ותרומות למוסדות חינוך, תרבות, בריאות, רווחה ודת; העברות למשקי בית ולמגזר הציבורי כגון איגודי ערים.

ג. עודף וגירעון

ההפרש בין סך כל ההכנסות לבין סך כל ההוצאות יוצר עודף או גירעון בתקציב הרגיל.

1. עודף/גירעון תקציבי: ההפרש בין סך כל ההכנסות (כולל מלוות) לבין סך כל ההוצאות.

2. עודף/גירעון שנתי: ההפרש בין סך כל ההכנסות לבין סך כל ההוצאות, למעט המלוות שנתקבלו לאיזון התקציב הרגיל, לפירעון מלוות או להקטנת הגירעון המצטבר.

התקציב הבלתי רגיל

התקציב הבלתי רגיל מיועד למימון פעולות פיתוח, כגון בניית מבני ציבור, סלילת כבישים ומימון רכישות של ציוד, מכונות, קרקע וכו'.

א. הכנסות כוללות הלוואות ממקורות שונים (כגון בנקים, ממשלה ואשראי קבלני), העברות מהתקציב הרגיל, השתתפות הממשלה ובעלי הנכסים שעבורם בוצעה העבודה, מכירת רכוש, העברות מקרנות וכו'.

ב. הוצאות כוללות מימון עבודות פיתוח (כגון בניית מבני ציבור, סלילת כבישים וכו'), רכישת ציוד ומכונות, העברות הון, פירעון מלוות וכו'.

אחוז שינוי ראלי בתקציב מתייחס לנתונים עדכניים של שנת 2004 (הואיל ומתבצעים עדכונים רטרואקטיביים לנתוני 2004 במשרד הפנים).

חישוב אחוז שינוי ראלי (1.29%) מתבסס על מדד מחירים לצרכן - ממוצע של שנת 2005, לחלק למדד מחירים לצרכן - ממוצע של שנת 2004.

רשימות

איגודי הערים

איגודי הערים הוקמו על-פי חוק איגודי הערים משנת 1955, לצורך מתן שירותים לרשויות מקומיות במסגרת שיתוף פעולה בין-מוניציפלי.

ב-2005 פעלו בארץ 20 איגודי ערים לשירותי כבאות, 6 איגודי ערים לביוב ומים, 5 איגודי ערים לתברואה, 3 איגודי ערים לשירות וטרינרי, 11 איגודי ערים לאיכות הסביבה, 4 איגודים לחינוך על-יסודי ואיגוד ערים אחד לבריאות.

ועדת תכנון ובנייה

ועדה לתכנון ולבנייה. בין שאר סמכויותיה גם מתן היתרי בנייה במרחב התכנון שבו היא פועלת. מרחב תכנון יכול לכלול גם שטח הנמצא מחוץ לתחום של רשות מקומית מסוימת.

מפתח יישובים

קיימים 969 יישובים השייכים למועצות אזוריות. בלוח מפורטים כל היישובים השייכים לכל מועצה אזורית עבור 54 מועצות אזוריות.

מיון המועצות האזוריות בלוח הוא לפי שם המועצה האזורית.

ד. מקורות

ד.1. כללי

סמל יישוב, מחוז, מעמד מוניציפלי וועדת תכנון ובנייה

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, קובץ היישובים בישראל (כולל מיפוי גיאוגרפי) 2003-2005 (int.)

http://www1.cbs.gov.il/ishuvim/ishuvim_maim.htm

רמה חברתית-כלכלית

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אפיון רשויות מקומיות וסיווגן לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה 2003, פרסום מיוחד 1281 (int.) ירושלים, תשס"ו-2006.

http://www.cbs.gov.il/publications/local_authorities2003/local_authorities_h.htm

ממוצע מרחקים במועצות אזוריות

משרד הפנים, המחלקה למחקר מוניציפלי.

ד.2. שימושי קרקע ומשתנים גאופיזיים

הנתונים מבוססים על מידע שהתקבל מהגורמים הבאים:

האוניברסיטה העברית בירושלים, החברה להגנת הטבע, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - ממ"ג, המכון הגאולוגי, המכון הגאופיזי, המרכז למיפוי ישראל, המשרד לאיכות הסביבה, הקרן הקיימת לישראל, השירות המטאורולוגי, חברת מפה, משרד הבריאות, משרד החינוך, משרד הפנים, משרד השיכון, משרד התשתיות הלאומיות, רשות שמורות הטבע והגנים.

ד.3. דמוגרפיה

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, קובץ היישובים בישראל (כולל מיפוי גיאוגרפי) 2003-2005 (int.)

http://www1.cbs.gov.il/ishuvim/ishuvim_maim.htm, וכן עיבודים מיוחדים שבוצעו בגן

לדמוגרפיה.

ד.4. שכר ורווחה

מקבלי דמי אבטלה

המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, *מקבלי דמי אבטלה בשנת 2005*, סקר 201.

מקבלי קצבת זקנה ושאיירים, גמלת סיעוד, נכות כללית, ניידות, נכות מעבודה ותלויים

המוסד לביטוח לאומי, עיבודים מיוחדים שבוצעו במינהל המחקר והתכנון.

מבוטחים בקופת החולים, לפי קופה

המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, *חברות בקופת חולים 2004-2005*, סקר 203.

השכר החודשי והשנתי הממוצע של שכירים והכנסה ממוצעת של עצמאים

המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, ממוצע שכר והכנסה לפי יישוב ולפי משתנים כלכליים שונים 2003-2004, סקר 206.

גמלת הבטחת הכנסה וקצבאות ילדים

המוסד לביטוח לאומי, עיבודים מיוחדים שבוצעו במינהל המחקר והתכנון.

5ד. חינוך

הנתונים מבוססים על סקרים שערכה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בשיתוף עם משרד החינוך, ועל עיבודים מיוחדים מתוך קובצי תלמידים ומורים של משרד החינוך, שנעשו בגף חינוך בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. אחוז הזכאים לבגרות ואחוז העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות חושבו בלמ"ס, בתחום בינוי ורשויות מקומיות מתוך קובץ שהוכן בלמ"ס, בגף חינוך.

6ד. בנייה ודיור

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבודים מיוחדים שבוצעו בתחום בינוי ורשויות מקומיות. (הנתונים נכונים לחודש דצמבר 2006).

7ד. תשתיות ושירותים עירוניים

כבישים, צינורות מים, ביוב ותיעול

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבודים מיוחדים שבוצעו בתחום בינוי ורשויות מקומיות. (הנתונים נכונים לחודש דצמבר 2006).

פסולת

נתוני כמויות הפסולת ברשויות המקומיות נאספים על ידי תחום חקלאות וסביבה בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מהרשויות המקומיות ומהאגף לפסולת מוצקה במשרד להגנת הסביבה. הנתונים עובדו ונזקפו בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בתחום חקלאות וסביבה. (נכון לחודש פברואר 2007).

8ד. מים

משרד התשתיות הלאומיות, רשות המים, אגף ניהול הצריכה, פרסום נתוני צריכת המים ברשויות מקומיות 2005.

9ד. תחבורה

כלי רכב מנועיים

הנתונים מבוססים על "קובץ הרכב", המתקבל מהאגף למערכות מידע במשרד התחבורה ומעובד בתחום תחבורה ותקשורת בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ראו גם : הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, *כלי רכב מנועיים, מצבה ליום 31.12.2005*, פרסום מיוחד 1273 (int.), ירושלים, תשס"ו-2006, או באתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בכתובת: <http://www.cbs.gov.il/publications/cars05/cars05h.htm>

תאונות דרכים עם נפגעים

הנתונים מבוססים על קובץ "תאונות דרכים עם נפגעים", המתקבל ממשטרת ישראל, מטויב ומעובד בתחום תחבורה ותקשורת בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

פרטים נוספים על תאונות דרכים עם נפגעים ראו : הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, *תאונות דרכים עם נפגעים, 2005*, חלק א, פרסום מיוחד 1272, ירושלים, תשס"ו-2006, או באתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בכתובת : http://www.cbs.gov.il/publications/acci05/acci05h_1.htm

נתונים נוספים בנושא תחבורה ברמת יישוב, ניתן למצוא באתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בכתובת : http://www1.cbs.gov.il/reader/archive/archive_h_new.html

10ד. נתוני ביצוע התקציב

משרד הפנים, האגף לביקורת ברשויות מקומיות, עיבודים מיוחדים מתוך מערכת נתונים כספיים מבוקרים של הרשויות המקומיות 2005.

מגבלות הנתונים

ייתכנו הבדלים בהגדרת מרכיבי ההוצאות/ההכנסות בתקציב הרשויות המקומיות, לכן ההשוואה בין הרשויות המקומיות עשויה להטעות במקרים מסויימים.